

GALÉRIA UMELCOV SPIŠA

profily profiles

Výstavný cyklus PROFILY prezentuje samostatné umelecké profily, ktoré sú prepojené s výskumnou a akvizičnou činnosťou galérie. Výstava spišského výtvarníka – sochára, medailéra a šperkára **Imricha Svitana** je uvedením výberu z komornej aj monumentálnej tvorby za posledné dekády. Realizácia výstavy pod názvom VERTIKÁLY sa opiera o fenomén autorovej hlavnej inšpirácie, ktorým je jeho rodný Spiš: 75 vertikálnych miniatúrnych sošných veží, tvoriacich gro inštalácie, prezentuje 75. jubileum autora.

Tvorba akademického sochára **Imricha Svitana** bola prezentovaná v mnohých autorských aj kolektívnych výstavách doma i v zahraničí v rámci prezentácie slovenského šperku, medailérstva a sochárstva, ako aj v kontexte prezentácií „umelcov Spiša“. Nebola však komplexne uvedená v dialógu všetkých zastúpených tvorivých oblastí, vrátane monumentálnej tvorby. Výskum sa počas prípravy výstavy zameriaval aj na zatiaľ nespracovaný bohatý dokumentačný archív, ktorý ukrýva ojedinelé záznamy v kresbe, štúdiách, korešpondencii a fotografii, mapujúce umelcov rôznorodý umelecký život. Výstava v artefaktoch, ako aj prostredníctvom interaktívnych nástrojov, prezentuje v skratke vývoj tvorby vo všetkých oblastiach; formou slide-show uvádza aj ukážky z monumentálnej tvorby. Hlavnú časť tvorí výber z komornej sochárskej tvorby a šperkov, ktoré korešpondujú s pastelmi a kresbami.

Imrich Svitana patrí medzi zakladateľské osobnosti umeleckého šperku a medailérstva na Slovensku, kde prináša nový pohľad a výtvarné spracovanie: charakterizuje ich tvarová čistota, precíznosť, hmota transformovaná do jednoduchých geometrických tvarov. Presnou obrysovou líniou spája motívy starovekých civilizácií, prírodné prvky a svojskú geometrickú štylizáciu posúva do novej polohy: odpozorované motívy abstrahuje na základné geometrické formy. Symbolicky a znakovito tak prepracúva tvary a prenáša myšlienky z monumentálnej tvorby na šperk, medailu, mincu a opačne. V diele nachádzame i fragmenty a detaily antickej architektúry – tieto diela predstavujú autorovu hlbokú religióznu stránku.

Svitana, zastúpený v zbierke Galérie umelcov Spiša celkom 56 dielami v soche, šperku a kresbe, sa aktívne podieľal na výtvarnom živote východného Slovenska nielen ako vystavujúci umelec, ale aj ako dlhoročný pedagóg umeleckých odborov na stredných školách v regióne Spiša. Už ako mladý adept umenia sa zúčastňoval na sochárskych sympóziách vo Vyšných Ružbachoch. Talent a fascinácia kameňom a kovom ho priviedli na umelecké štúdiá do Prahy, odkiaľ sa vrátil na Spiš a usadil sa v Poprade. Imrich Svitana ovplyvnil celú generáciu umelcov na východnom Slovensku a komplexné, monografické spracovanie autorovho diela je nevyhnutné pre predefinovanie jeho tvorby v kontexte výtvarného umenia na Slovensku.

IMRICH SVITANA

VERTIKÁLY /
VERTICALS

75

„Tvorba je neprestajné hľadanie niečoho, čo sa v človeku narodí, aby žilo, rástlo, zosilnelo a prežilo...“

– Imrich Svitana –

O autorovi

Imrich Svitana sa narodil 22. 1. 1944 v Spišskej Novej Vsi. V r. 1963 – 1970 študoval na Vysoké škole umelecko-priemyselnej v Prahe (CZ), odbor umeleckého spracovania kovov u prof. Matejovského a Nušla. Od začiatku umeleckej kariéry sa venoval monumentálnej tvorbe, plastikám, medailám a šperkom. Autorove diela sú v zbierkach Galérie umelcov Spiša, Slovenskej národnej galérie, Východoslovenskej galérie, Oravskej galérie, Galérie E. Zmetáka, Tatranskej galérie, Liptovskej galérie P. M. Bohúňa, Galérie mesta Bratislavy, Stredoslovenskej, Šarišskej aj Nitrianskej galérie a vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach. Okrem verejných inštitúcií je autor zastúpený v mnohých českých galériách a súkromných zbierkach doma i v zahraničí.

Kurátorky výstavy:

Mgr. Lucia Benická, Mgr. Mária Šabľová,
Mgr. Zuzana Juháziová – GUS

Odborná spolupráca:

Mgr. Jitka Haaková

Grafika:

Mgr. art. Ivana Babejová, ArtD. – GUS

Produkcia:

Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie
Košického samosprávneho kraja

  Galéria umelcov Spiša | www.gus.sk

 fond
na podporu
umenia

 KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

 Terra Incognita
Krajina neznáma

Výstavu z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia.